

Razlaga kolektivne pogodbe dejavnosti trgovine

Komisija za razlago kolektivne pogodbe dejavnosti trgovine je na podlagi 88. člena Dogovora o spremembah in dopolnitvah Kolektivne pogodbe dejavnosti trgovine Slovenije in Tarifne priloge h Kolektivni pogodbi dejavnosti trgovine Slovenije številka 1 (Ur. l. RS, št.: 111/2006, 127/2006, 109/2007, 21/2008, 94/2008, 10/2009 in 34/2009) (v nadaljevanju KP trgovina) in na podlagi Zakona o delovnih razmerjih (Ur. l. RS, št. 42/02, 103/07),

je na seji dne 14.05.2009 sprejela razlago kolektivne pogodbe dejavnosti trgovine, kot sledi:

- **Jubilejna nagrada - 2. točka 81. člena**

Delavec je dopolnil 40 let delovne dobe septembra 2007. Ali je upravičen do jubilejne nagrade za 40 let delovne dobe?

Delavec, ki je dopolnil jubilej 40 let delovne dobe, preden je pravica do jubilejne nagrade za 40 let delovne dobe stopila v veljavo, do jubilejne nagrade ni upravičen, lahko pa mu jo delodajalec kljub temu izplača.

Obrazložitev:

Pravica do jubilejne nagrade ni zakonska pravica, je pa ta pravica predmet urejanja v kolektivnih pogodbah.

Kolektivna pogodba dejavnosti trgovine (Ur. l. RS, št. 111/2006), ki je veljala v času, ko je delavec izpolnil 40 let delovne dobe, je v drugi točki 80. člena določala, da delavcu pripada jubilejna nagrada za posamezni delovni jubilej za 10, 20 in 30 let delovne dobe pri zadnjemu delodajalcu in se mu izplača v roku enega meseca po izpolnitvi pogojev za pridobitev pravice do jubilejne nagrade. Zneski jubilejnih nagrad se določijo v tarifni prilogi. Jubilejna nagrada se izplača v denarju.

Naknadno je *Dogovor o spremembah in dopolnitvah Kolektivne pogodbe dejavnosti trgovine Slovenije in Tarifne priloge h Kolektivni pogodbi dejavnosti trgovine Slovenije številka 1 1 (Ur. l. RS, št.: 111/2006, 127/2006, 109/2007, 21/2008, 94/2008, 10/2009 in 34/2009) v drugem odstavku druge točke 81. člena določil, da delavcu pripada jubilejna nagrada za 40 let skupne delovne dobe v primeru, da ima delavec 15 let neprekinjene delovne dobe pri zadnjem delodajalcu in se mu izplača v roku enega meseca po izpolnitvi pogojev za pridobitev pravice do jubilejne nagrade.*

Ker pa je ta dogovor začel veljati šele v letu 2008, delavec pa je pravico pridobil v letu 2007, do jubilejne nagrade za 40 let delovne dobe, ni upravičen.

Pri tem je opozoriti na 153. člen Ustave, ki določa, da zakoni, drugi predpisi in splošni akti ne morejo imeti učinka za nazaj. Učinek za nazaj je lahko določen samo z zakonom, pod pogojem, da to zahteva javna korist in če se s tem ne posega v pridobljene pravice.

- **Delo ob dnevih, ki so z zakonom določeni kot dela prosti dnevi – 3. odstavek 48. člena**

Kaj se prizna delavcu, ki dela na dan praznika ali na dela prost dan po zakonu? Ali to pomeni, da je delavec istočasno upravičen do plače, kot bi jo prejel, če bi ne delal na praznik ali na dela prost dan, dodatka in nadomestila plače, v kolikor mu delodajalec ne bi mogel v zameno dati dodatnega dela prost dan.

Delavec, ki je z letnim razporedom delovnega časa razporejen na delo na dela prosti dan, pa na ta dan ne dela, ker delodajalec ne obratuje, ima pravico do nadomestila plače. Delavec, ki je z letnim razporedom delovnega časa prav tako razporejen na delo na dela prosti dan, pa na ta dan mora delati, ker delodajalec obratuje, ima pravico da mu delodajalec omogoči izrabo ur, opravljenih na ta dan, najkasneje v naslednjem mesecu oz. mu je za te ure dolžan izplačati nadomestilo plače. Poleg tega ima seveda tudi pravico do dodatka, čigar višina je odvisna od tega, za kateri praznik ali dela prosti dan gre.

Obrazložitev:

KP trgovina v drugem in tretjem odstavku 48. člena določa, da mora delodajalec z letnim razporedom delovnega časa določiti takšen razpored delovnega časa, da delavec ne bo razporejen na delovno obveznost na najmanj pet dni v letu, ki so z zakonom določeni kot dela prosti dnevi, praviloma 1. januar, 1. maj, 1. november, 25. december in na velikonočno nedeljo. V primeru, da delavec dela na ostale z zakonom določene praznike in dela proste dneve, mu je delodajalec dolžan omogočiti izrabo ur, opravljenih na ta dan, najkasneje v naslednjem mesecu oz. mu je za te ure dolžan izplačati nadomestilo plače.

Navedena določba pomeni, da mora delodajalec delavcem, v posameznem koledarskem letu zagotoviti, da na pet praznikov ne delajo. Praviloma naj bi to bilo na 1. januar, 1. maj, 1. november, 25. december in na velikonočno nedeljo.

Zakon o praznikih in dela prostih dnevih v RS (Ur. l. RS, št. 112/2005, v nadaljevanju ZPDPD) v 1. členu določa, da so v RS prazniki:

- 1. in 2. januar, novo leto
- 8. februar, Prešernov dan, slovenski kulturni praznik
- 27. april, dan upora proti okupatorju
- 1. in 2. maj, praznik dela
- 25. junij, dan državnosti
- 17. avgust, združitev prekmurskih Slovencev z matičnim narodom
- 15. september, vrnitev Primorske k matični domovini
- 1. november, dan spomina na mrtve
- 23. november, dan Rudolfa Maistra
- 26. december, dan samostojnosti in enotnosti.

Prazniki Republike Slovenije iz prejšnjega odstavka so dela prosti dnevi, razen praznikov združitev prekmurskih Slovencev z matičnim narodom, vrnitev Primorske k matični domovini in dan Rudolfa Maistra, ki niso dela prosti dnevi.

Nadalje 2. člen ZPDPD določa, da so dela prosti dnevi v Republiki Sloveniji tudi:

- velikonočna nedelja in ponedeljek, velika noč
- binkoštna nedelja, binkošti
- 15. avgust, Marijino vnebovzetje
- 31. oktober, dan reformacije
- 25. december, božič.

Tretji odstavek 48. člena KP trgovina tako pomeni, da v primeru, če delavec dela na ostale z zakonom določene praznike in dela proste dneve (pet praznikov v letu delavec ne dela, ostale lahko dela, prav tako pa lahko dela na vse dela proste dneve), mu je delodajalec dolžan omogočiti izrabo ur, opravljenih na ta dan, najkasneje v naslednjem mesecu oz. mu je za te ure dolžan izplačati nadomestilo plače.

V primeru, da delavec dela na dela prost dan (ki je lahko praznik ali samo dela prosti dan po ZPDPD), ima skladno z 75. členom KP trgovina pravico do 100 % dodatka. V kolikor delavec dela na praznik, ki je 1. januar, 1. maj, 1. november, 25. december ali velikonočna nedelja, ima pravico do 200% dodatka.

Delavec, ki je z letnim razporedom delovnega časa razporejen na delo na dela prosti dan, pa na ta dan ne dela, ker delodajalec ne obratuje, ima pravico do nadomestila plače. Delavec, ki pa je z letnim razporedom delovnega časa prav tako razporejen na delo na dela prosti dan, pa na ta dan mora delati, ker delodajalec obratuje, ima pravico da mu delodajalec omogoči izrabo ur, opravljenih na ta dan, najkasneje v naslednjem mesecu oz. mu je za te ure dolžan izplačati nadomestilo plače. Poleg tega ima seveda tudi pravico do dodatka, čigar višina je odvisna od tega, za kateri praznik ali dela prosti dan gre.

V Ljubljani, 14.05.2009

Nina Globočnik
Predsednica komisije

Gregor Cerar
Član komisije

Boštjan Grom
Član komisije

